

Рис. Сур II 989. 1

С Л О В О

КОЕ Є ВИСОКОРОДНИ ГОСПОДИНЪ БАРОНЪ

ЮСИФЪ РУДИЊЪ

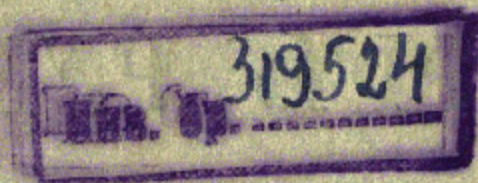
АЛМАШКІ СТАРІЙ ВЕЛИКИ ЖУПАНЪ БАЧКО БОД-
РОШКЕ ГРАДОМЕЊЕ

ПРИЛИКОМЪ СВЕЧАНОГЪ ЗАУЗИМАНЯ ВЕЛИКО ЖУПАНСКЕ СТОЛИЦЕ

Фебруара 6-ог 1861-е године

У СЛОБОДНОЙ КРАЛЪВСКОЙ ВАРОШИ СОМБОРУ ДРЖАО.

319524

СЛАВНА ЖУПАНІЙСКА СКУПШТИНО!

Боже! кои си Светъ створио, кои судьбину людій и народа' по мудрости твоіой управляшъ преклонѣно захвалюем прво Теби, што послушавши прошиѣ наше, допустилси намъ светковати предсветковину уставногъ нашегъ препороѣня, у обштой Скупштини славне ове Меѣе.

Бданайствъ науке пуныхъ у повѣстници наше прошлости забележенихъ година саранѣное у жалостномъ гробу прошлости одъ како, не само обшта наша дѣланя у скупштини уставно не претресасмо, него и одъ миле наше матере домовине одцеплѣни, обште тегобе са браѣномъ нашомъ с коіомъ смо хиляду година у саюзу живили, делити немогосмо.

Садъ се пакъ, какосмо матери нашей утѣловлѣни, са одцеплѣнимъ родомъ соединѣни, после толико тужныхъ година' — по пробуѣню устава нашегъ, и позиву на обшти животъ мутно небо политичкогъ нашегъ живота разведрило, и я по найвишой вољи Нѣговогъ ц. кр. Величества, на мою веѣь одпрея задобивену велико Жупанску честь из мое досадъ уживане скромне самоѣе милостиво позванъ будуѣи, искрено говореѣи: не мали ме ѣ страхъ обузео кадъ сам нами повереногъ уставногъ препороѣня тежакъ задатакъ са слабомъ мойомъ снагомъ сравнїю, осведочившисе, да сношенѣ нѣиховихъ терета', умне мое силе надвишава; будуѣи стари векъ мой, веѣма ми препоручуе мирно одпочиванѣ, нежели на таласима узмуѣеногъ мора сумнително броденѣ. — Брѣ треба знати, дасу веѣь четрдесетъ и седамъ

лѣта одмотана од жице живота могъ, од када самъ я у красну башѣу негда-шиѣг жупанскогъ живота, као слабо растѣние усаѣенъ, садъ веѣъ као зрело воѣе седомъ главомъ благодари матери жупаніи кояга родила на драгоцѣнномъ повереню, кое му е она при свакой прилики указивала прама кое жупаніе у грудма моимъ непрекидно питаюѣе свето одушевленѣ овде свечано изразити среѣанъ есамъ: да какогод што ѣу настоявати благостанѣ миле наше домовине и потврѣенѣ уздрматогъ нашегъ уставногъ живота, са своимъ снагомъ уверена могъ, топлимъ чувствомъ, чистомъ намѣромъ и мужественномъ вольомъ свагда дѣлати; тако на подкопаванѣ устава нашегъ, или ти одкрѣиваня уставнихъ законно осигуранихъ права' нашихъ — у осеѣаню домородне свете дужности — никадъ десницу пружити неѣу.

Но сама собствена моя снага, са ма како одушевлѣномъ вольомъ к рѣшеню толикогъ задатка неби довольна била, кадъ неби на стрменитомъ путу нашегъ дѣланя, добре мое намѣре велеважно поверенѣ славногъ жупаніискогъ одбора подпомагало, ер само едно с нѣговимъ руковоѣенѣмъ могао би уживати вкусни плодъ ново цветаюѣегъ уставногъ живота нашегъ койе са сложномъ снагомъ и вольомъ негованъ. А на свршетку дѣланя могъ ма када по речима Светогъ Писма би казати могао: „Господе! одпусти слугу твога с миромъ“ да опеть у редъ раденика отечества оно место за уземъ, кое самъ одъ почетка могъ званичногъ дѣланя преко четрдесетъ и седамъ година — смерно реѣи — с честію заслужио.

Неѣу да приликомъ ове жупанійске свечаности нашу претрпѣну прошлостъ са речма тужногъ чувства опишемъ — неѣу да зарастле ране понавлямъ! — Покримо с копреномъ забравности жалостне дане наше — и закониту помоѣъ непоколебимихъ обштихъ нашихъ народныхъ права' и справедливыхъ зактеваня отъ будучности, очекиваюѣи, оживотворимо у много претрпившимъ недрама нашихъ помирена свету ватру, да пламенъ нѣзинъ као приятна жертва до Бога допре, те да намъ сузе жалости више од бриге увенуто лице не квасе; него некъ намъ на ново у веселимъ очима просія роса радости.

Некъ намъ буде прама домовине, Краля и устава прама овомъ тройству любовь и верность тврда, као карпатахъ до неба уздигнуте висине! — у обдржаваню за сигурность наше обште слободе постоеѣнихъ Закона, како

и у извршиваню нашихъ домороднихъ дужностейъ неznamъ у срѣцу пламти неугасимо чувство, као вулканска ватра. — Настоямо сачувати после претрпѣлихъ буря и задобивеногъ устава — за миллионе народа нашегъ на темелю политическихъ слободнихъ Институдія грађено и утврђено пристанчште, да у пространомъ нѣговомъ заливу неповредимостъ уставногъ брода нашегъ обезбедимо. И уздамсе у Бога! дађе са негованѣмъ таквихъ чувства' и желя у грудма нашимъ, и са плодовитосћу саединѣнихъ тежня нашихъ, доћи болъи векъ, за коимъ чезну побожна срѣца свега народа нашегъ.

Поуздания пуни дакле управимо очи разведраваюћой се будућности нашей, ухваня пуни очекуймо после разилазећихъ се облака уставногъ живота нашегъ, на ново руйну зору на ведроме небу оснажене наше домовине. Но да то у пуной сийности видити можемо, некъ е заборављена сва стара неслога; некъ е саранѣнъ немили споменъ прошлости! — и нека заузме опетъ братинство заостављено свое место у ранѣнимъ срѣцима нашимъ: Да злурадость не слави одцепленѣ наше.

И ево я први иружамъ на помиренѣ пріятелвску десницу! и у свето име много страдалне домовине наше молимъ да у пріятельству еданъ к другомъ придруживаюћисе, предъ очима имамо божню заповестъ, и са синовномъ преданосћу любимо сви обшту матеръ нашу ову домовину! будући смо сви овде почиваюћихъ праѣдова нашихъ наслѣдници како имена тако и несреће нѣихове, — безъ разлике рођеня, ѣзика и вѣроисповѣданія, изванъ кое на овомъ великомъ свету нема за насъ места — благоселяла насъ или карала судбине рука!

Шта више питаймо у срѣцу нашемъ чувство заѣалности прама тако добре матере, коя насъ съ благословомъ своимъ негуе, рукама брани, и у закону насъ единако учествуе. — Зато дакле дасе можемо на уставни животъ и дружевно биће наше осигураюћу народну снагу подигнути: неznamъ споразумлѣнѣ и една воля одушевлява, братскомъ свезомъ груди, за подпомоћи благостанѣ и процветанѣ обште наше домовине. И научени жалосћу застрте прошлости, недаймо да намъ неслога народну нашу снагу ослаблява! него срѣцемъ и душомъ здружени, у средъ разпра — на равници наше Бачке, надъ гробомъ нашихъ погинувшихъ као толикихъ спомена' неслоге некъ намъ се диже братскогъ помиреня и слоге неугасими пламенъ!

Поставимо данашњимъ даномъ у Светилиште наше осироћене Међе вечитогъ союза ковчегъ, и метнимо у нѣгъ плоће освещенихъ Закона нашихъ! да ихъ верно сачувати и подъ заставомъ оне Жупаніе, које свое старо име изгубила, а садъ опетъ на обшту нашу радостъ после еданаистъ тужнихъ али наука' пунихъ година задобила, у никаковимъ околностима чрезъ никаковихъ кавга непоручиме свезе наше велику свечаностъ славити можемо.

Предъ нама стои веѣь сада отворена преграда законите слободе и равноправности! предъ нама стои среѣно рѣшеніе великогъ вопроса „бити или пбити“? и акоє народъ нашъ саранѣногъ нашегъ общтегъ устава Воскресеніе, после толикогъ уздисая, и тако благородногъ стрплѣня опетъ доживно: то поѣимо безъ устезаня у увереню права' нашихъ бедеме на сачуванѣ ослобоѣеногъ устава градити, и подъ светиломъ споразумленя и мужествене умерености, кренимосе на путь самосталногъ управленія коєсмо преко хиляду година' уживали — али коє є сбогъ неугоднихъ околностій до садъ одъ насъ отузето било. Но дасе ова виспренна речъ оживотвори поверимо поравнанѣ нашимъ, између насъ безъ разлике станя, взыка и вѣрозакона избранимъ и избратисе имаюѣнимъ рѣденицима — жупанискомъ одбору и Чиновничеству; да содѣланѣмъ душевнихъ сила нашихъ жельни успѣхъ осигурамо. — Поверимо іймъ пакъ съ онимъ уверенѣмъ, даѣе улюдность и неуморна ревностъ славне Жупанійске скупштине — на полю явности при строгомъ суду изречене свое наредбе, съ помоћу чисте намере и мужествене волѣ изпунявати, те тако себи услѣдъ верногъ одправланя у кругу дѣланя свогъ по сродномъ чувству єдиноврстнимъ тежняма — надъ свима нѣой праведно припадаюѣе Лаврове првенѣтва задобити, коє досадъ нїе прилику имала заслужити. — Изметнимо на заставу нашу ово знаменѣ: „Миръ, Слога, Законъ и чиновническо поштенѣ“, као што самъ я веѣь то негда изрекао. Некъ су намъ отворена врата, и одкривена срдца свакоме беднику! — Прймаймо нѣга са соучастіемъ; послушаймо са стрплѣнѣмъ нѣгову тужбу; и ако му одлакшати неби могли, а онога баремъ са радостнимъ речма храбримо!

Юштъ єдну побожну дужностъ неможе ми преѣутати разнѣжена моя душа!

Рецимо са скрушенимъ срѣцемъ свима Синовима ове Жупаније, којі су се за ово време упокоили и које међу нами видети неможемо: вечна-імъ память. Они су, са ранѣнимъ срѣцемъ у гробъ спустившисе, єдино одлак-шанѣ жалости свое надъ станѣмъ домовине у крилу смрти нашли! Некъ се сиђе на нѣи благословъ свию честитихъ домородаца! и нека одпочиваю у ве-читомъ миру у светомъ крилу матере землѣ! — Нека буде споменъ овај по-койнима као знакъ благодарности наше, којі су само жалость а не и радость данашнѣ наше свечаности снами делити могли.

Ми пакъ кое є Божій Промисао јоштъ овде оставио, да велико дело наново грађеня порушеногъ нашегъ уставногъ Сіона довришмо, пош-тиваюћи законе, деломъ засведочимо да смо на то способни; и поредъ об-државаня реда будимо у свему достойни потомци нашихъ надъ нами лебде-ћихъ домовину ову задобившихъ Прадѣдова' нашихъ. — Поздравимо у уживаню обштихъ права' слободѣ народа нашегъ другу златну Буллу. — Оставимо вели-кодушіе и родолюбіе као аманетъ нашимъ наслѣдницима; и којі смо тежку нашу прошлостъ са одреченѣмъ сносити знали: покажимо са умереномъ муд-росћу да смо вредни наше, по закону нашемъ на ново оживотворене сретніе садашњости.

Овакимъ чувствама обузетъ дугосамъ се боріо гледе могъ дѣлованя; на послѣдакъ савлада велеважна отъ моихъ мили Сународника' прама мене указана наклоностъ, на кою у будушће зидаюћи — отважіосамсе у овомъ од-судномъ времену ово трудно с великомъ бригомъ скопчаво званіе Великогъ Жупана примити: да тако за мени поклонѣно драго поверенѣ не само с доб-ромъ намѣромъ оправдамъ него и са жертвомъ у моймъ већ изброєнимъ да-нима домовини мојой припадаюћу верностъ одужимъ.

Промисао Божія некъ ми допусти и по овомъ новомъ зарученю у славной жупаниской скупштини искрене ревнителѣ у подпомаганю мое на-мѣре за благостанѣ наше домовине наѣи! — и сретно докончанѣ нашегъ великогъ предузећа видити! — Некъ намъ и нашимъ потомцима дозволи бла-гословъ обштегъ нашегъ од Прадѣдова' нашихъ наслѣђеногъ устава; да зачу-ђено гледи светъ не поєдинихъ Каста', него целогъ народа на томъ основану срећу. Некъ намъ допусти у землю миле наше домовине очишћено добро семе сеяти; и у овомъ новомъ веку сложно жиѣти, и съ обштимъ благословомъ

Р19Срп11 989.1

уживати осигуране плодове наше грађанске слободе. да насъ садъ за трудъ нашъ, признателность домородаца' нашихъ а после смрти благодарни споменъ и благословъ нашегъ потомства и у гробу прати.

ЖИВИЛО ОТЕЧЕСТВО! ЖИВИЛО КРАЛЬ! ЖИВИЛО УСТАВЪ!

